

Jaarverslag 2019

Vereniging VSE

07-05-2020

vereniging
VSE

Vereniging VSE
Postbus 499
8000 AL Zwolle

info@verenigingvse.nl
www.verenigingvse.nl

038 427 04 55

Inhoud

Rapport

Algemeen	3
Samenstelling bestuur en raad van toezicht	4

Kengetallen

5

Verslag van het bestuur

1. Inleiding	6
2. Zorg bij arbeidsongeschiktheid predikanten	8
3. Leden-kerken en predikanten	9
4. Financieel beleid	10
5. Beleggingen	11
6. Jaarrekening 2019	14
7. Governance	15
8. Beleid 2020 en verder	15
9. Slot	15

Jaarrekening 2019

Grondslagen voor de financiële verslaggeving	18
Balans per 31 december 2019	20
Staat van baten en lasten over 2019	22
Toelichting op de balans per 31 december 2019	23
Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten	25
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019	26
Overige toelichting	29
Ondertekening bestuur VSE	30

Overige informatie

Toekomstige uitkeringen	32
Begroting 2020	34

Controleverklaring

36

Advies Raad van Toezicht

39

Algemeen

Statutaire doelstelling

De vereniging heeft ten doel onder bij uitkeringsreglement te bepalen voorwaarden aan of namens haar leden uitkeringen te verstrekken ten behoeve van de inkomensvoorziening van personen, die als predikant verbonden zijn of verbonden zijn geweest aan kerken die lid zijn van de vereniging, alsmede uitkeringen ten behoeve van de weduwen, ex-echtgenoten en/of wezen van deze personen, alsmede alles te doen wat met dit doel in direct verband staat, voor zover de middelen van de vereniging dit toelaten.

Inschrijving Kamer van Koophandel

De vereniging is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 40481492.

Personeel

Voor het vaststellen van uitkeringen en ondersteuning bij bijzondere financiële dossiers is gebruik gemaakt van een externe adviseur. De bureauondersteuning en financiële administratie werd in 2019 verzorgd door Steunpunt Kerkenwerk. VSE had in 2019 geen functionarissen in loondienst.

Resultaatbestemming 2018

Als gevolg van een besluit van de algemene vergadering van 19 juni 2019 is, in overeenstemming met het in de jaarrekening 2018 opgenomen voorstel resultaatbestemming, het positieve saldo toegevoegd aan de reservering voor toekomstige uitkeringen.

Voorstel resultaatbestemming 2019

Aan de algemene vergadering wordt voorgesteld het positieve saldo toe te voegen aan de reservering voor toekomstige uitkeringen, als onderdeel van het eigen vermogen. Dit voorstel is reeds in de bij dit rapport opgenomen jaarrekening verwerkt.

Samenstelling bestuur, raad van toezicht en bestuursbureau

	aftreding volgens rooster	
Bestuur		
dhr. drs. G. Noorman, Harderwijk, voorzitter	2021	
dhr. J.C. Staring MSc AAG RBA, Leusden, secretaris	2022	*
dhr. mr. A.J. Tompkins B.ec., Ede, penningmeester	2023	*
dhr. B.M. Neelis MSc, Haarlem	2020	
mw. drs. W.J. Dee CFA, Amersfoort	2020	
dhr. drs. H.J. van Dijk, Amersfoort	2021	

Correspondentieadres bestuur
Vereniging VSE, Postbus 499, 8000 AL Zwolle

Raad van toezicht

dhr. drs. M.J.G.M. Holsappel RA, Assen, voorzitter	2020	*
dhr. dr. G. Suurmond, Rotterdam	2022	*
dhr. drs. A.R. Kramer, CFA, CAIA, Zuidwolde (Gr.)	2020	

* Niet herbenoembaar.

Correspondentieadres Raad van Toezicht VSE
Raad van Toezicht VSE, Postbus 499, 8000 AL Zwolle

Bestuursbureau

Bureau management en –secretaris
dhr. R.R. Kooistra (Steunpunt Kerkenwerk)

Administrateurs

dhr. D. van Harten; uitkeringen en bijzondere financiële dossiers
dhr. G. van der Veen; financiële administratie

Kengetallen

(bedragen x € 1.000)

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kerkleden en predikanten						
Aantal zielen x 1.000, voor quotum (incl. zogenaamde fictieve zielen)	115	117	120	122	124	127
Aantal actieve predikanten per 31 dec.	221	232	236	246	250	258
Gemiddelde leeftijd predikanten	50,6	49,9	49,7	50,4	49,3	49,9
Aantal uitkeringen per 31 dec.						
ouderdom	124	113	103	95	88	84
ziekte	14	14	17	15	13	14
weduwen	44	45	41	40	42	45
Aantal uitkeringen predikanten	182	172	161	150	143	143
wezen	10	10	7	8	6	5
artikel 37	0	0	0	0	1	2
	192	182	168	158	150	150
% aantal uitkeringen predikanten ten opzichte van actieve predikanten %	82	74	68	61	57	55
Financiële positie						
Toekomstige uitkeringen (*)	98.476	88.815	87.461	83.307	80.965	79.007
Reservering voor toekomstige uitkeringen	53.122	44.785	44.502	39.767	34.465	30.875
Dekkingspercentage	% 53,9	50,4	50,9	47,7	42,6	39,1
Streefdekkingspercentage	% 52,4	49,2	45,7	42,1	38,3	35
Tekort per ziel (bedrag x € 1)	€ 403	383	368	368	390	400
Baten en lasten						
Opbrengsten bijdragen	6.115	6.204	6.247	6.391	6.447	4.235
Opbrengsten beleggingen	6.547	-/- 1.930	2.011	2.327	407	2.342
Totaal opbrengsten	12.662	4.274	8.258	8.718	6.854	6.577
Uitkeringen	4.226	3.867	3.611	3.471	3.372	3.311
Bruto marge	8.436	407	4.647	5.247	3.482	3.266
Herkomst opbrengsten (in % van totaal opbrengsten):						
uit bijdragen kerken	% 48	145	76	73	94	64
uit opbrengst beleggingen	% 52	-/- 45	24	27	6	36
Uitkeringen in % bijdragen	% 69	62	58	54	52	77
Rendement (opgave belegger)	% 14,7	-/- 4,2	5,0	6,5	1,7	8,9
Quotum en indexering						
Quotum per ziel	€ 53,30	53,00	52,20	52,20	52,00	33,40
Indexering uitkeringen	% 1,01	0,78	0	0	0	0
Korting op indexering	% 50	50	50	50	100	100

(*) Vanaf 2019 op basis van ervaringssterfte van specifieke doelgroep hoger opgeleiden.

Verslag van het bestuur

1. Inleiding

Mijlpalen!

In 2019 heeft VSE meerdere mijlpalen mogen bereiken. In dit jaarverslag lichten wij die graag verder toe. In onze werkzaamheden voor de kerken en de predikanten ervaren wij dat wij alles van de Here God ontvangen. Wij zijn dankbaar dat wij ook in 2019 weer de middelen mochten ontvangen om ons werk te doen.

In 2019 heeft het bestuur acht maal een reguliere vergadering gehad. Daarnaast is er een aantal malen, soms in smaller verband, vergaderd met het oog op de fusie met de Nederlands Geformeerde Kerken. Ook zijn er drie overleggen geweest met de Raad van Toezicht.

Nieuw vijfjarenbeleid

2019 stond voor VSE in het teken van de besluitvorming van het nieuwe vijfjarenbeleid. Het in 2015 gestarte beleid eindigde namelijk in 2019. In het voorjaar zijn er vier regioavonden georganiseerd die door meer dan 100 kerken en in totaal meer dan 150 afgevaardigden zijn bezocht. De regioavonden gaven het bestuur vertrouwen om aan de Algemene Vergadering een versnelling van de inhaalperiode voor te stellen (van nog twintig jaar naar nog vijftien jaar), o.a. vanwege de verwachte aanstaande fusie met de NGK-kerken. Dankbaar mochten wij constateren dat deze vergadering in grote meerderheid kon instemmen met het voorstel. In dat kader is per 1 januari 2020 het quotum verhoogd naar 58 euro per ziel. Dit quotum zal, naast de verhoging met de inflatie, jaarlijks met € 0,75 stijgen. Ook heeft de Algemene Vergadering besloten om de uitvoering van de emeritaatsregeling de komende vijf jaar in eigen beheer te handhaven. Om deze besluiten goed uit te leggen aan de kerkleden heeft VSE een informatiepakket, inclusief een filmpje ontwikkeld en naar alle kerken gestuurd.

Aan het bestuur wordt al enige tijd de vraag gesteld om met een regeling te komen om kerken de mogelijkheid te geven om meer vermogen te storten dan het jaarlijkse quotum. In deze behoefte is inmiddels voorzien; de kerken hebben de mogelijkheid om in dat kader een leenovereenkomst met VSE aan te gaan. Het bedrag dat aan VSE wordt geleend komt in mindering op het jaarlijkse quotum. VSE verwacht op deze manier het tekort sneller in te halen; voor de kerken is de rente aantrekkelijk.

ICT-omgeving en backoffice

In 2019 is de automatisering van het administratiesysteem afgerond. Hiermee is de efficiency van het administratieve werk toegenomen, wordt de informatie op een professionele en eenduidige manier vastgelegd en wordt tevens aan de privacy-eisen voldaan. Ook is de registratie van de slapersdossiers, soms van predikanten die slechts een kort aantal jaren in het verleden actief waren, in 2019 afgerond.

Herziening uitkeringsreglement

Het uitkeringsreglement is beperkt aangepast in 2019. Zo zijn o.a. wijzigingen doorgevoerd in de bijzondere overeenkomsten en is de positie van een losgemaakte predikant verduidelijkt.

Aanpassing reglement verkrijging en beëindiging lidmaatschap

Ook het reglement dat betrekking heeft op de verkrijging en de beëindiging van het lidmaatschap van VSE is aangepast door de Algemene Vergadering. Er is een berekening toegevoegd voor de afkoopsom. Tijdens de vergadering bleek dat leden toch nog veel vragen hebben op dit punt. Het bestuur heeft toegezegd om tijdens de Algemene Vergadering van 2020 te komen met een verdere herziening van het reglement.

Indexatie

Naar aanleiding van het inflatiecijfer en de stand van het dekkingspercentage is, conform het vastgestelde beleid, besloten om de uitkeringen te verhogen met de helft van de inflatie.

Bezwaar hoogte uitkering

Er is in 2018 door één kerk bezwaar ingebracht tegen het afwijzen van het bestuur van een tijdelijke toeslag AOW-gat. Deze casus is in 2019 afgerond; het bestuur heeft besloten om de tijdelijke toeslag toe te kennen.

Verhoging AOW-leeftijd

Het bestuur blijft de ontwikkeling van de AOW-leeftijd volgen. Als onderdeel van het gesloten Pensioenakkoord tussen Rijksoverheid en sociale partners wordt de AOW-leeftijd in 2025 67 jaar. Dit was 67 jaar en 3 maanden. De stijging naar 67 jaar is de komende jaren ook minder snel dan de stijging van de AOW-leeftijd was vóór het Pensioenakkoord. De predikanten en hun gemeenten die hiervoor in aanmerking komen zijn door VSE geïnformeerd. Ook is in het Pensioenakkoord afgesproken dat de AOW-leeftijd in de toekomst minder snel stijgt: elk jaar levenswinst wordt vertaald in acht maanden langer doorwerken en vier maanden langer AOW in plaats van twaalf maanden langer doorwerken.

Herverkiezing bestuurslid en aftredende leden Raad van Toezicht

Tijdens de Algemene Vergadering van 2019 is Arjen Tompkins herkozen als bestuurslid. Wij zijn bijzonder dankbaar dat Arjen VSE wil blijven dienen als penningmeester. Het bestuur is daarnaast op zoek naar een bestuurslid met juridische expertise.

Twee leden van de Raad van Toezicht, Bettie Hoogsteen en Elvin van den Hoek, traden af; zij waren twee termijnen van vier jaar actief in hun functie en dienden daardoor reglementair te stoppen. Wij bedanken Bettie en Elvin voor hun jarenlange vakkundige inzet en prettige samenwerking. De Raad van Toezicht hoopt in 2020, ter vervanging van de ontstane vacatures, twee nieuwe leden aan de Algemene Vergadering voor te stellen.

Als bestuur kunnen we niet zonder de kwaliteiten van David van Harten, Ruurd Kooistra en Gert van der Veen. Hun bureau-ondersteuning zorgt dat VSE als een professionele organisatie kan functioneren. We zijn hen erg dankbaar voor hun geweldige inzet en fijne samenwerking.

Fusie met Nederlands Gereformeerde Kerken

In het kader van de fusiegesprekken met de NGK participeert VSE in één van de landelijke fusiewerkgroepen, namelijk de werkgroep die zich richt op de materiële regelingen voor predikanten.

VSE richt zich daarbij op de harmonisatie van de emeritaatsvoorziening. De NGK-kerken hebben de oudedagsvoorziening voor hun predikanten op een heel andere wijze geregeld dan de GKv; zij hebben zich namelijk aangesloten bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Dit pensioenfonds heeft een andere regeling dan VSE. Ook betalen plaatselijke NGK-kerken, indien zij een eigen predikant hebben, zelf de pensioenpremie. De NGK kent dus niet de collectieve financiering zoals het GKv-kerkverband dat heeft. Tenslotte kent de NGK geen tekort uit het verleden zoals de GKv-kerken dat wel hebben.

Er zijn met de organisatie binnen de NGK die zich bezighoudt met o.a. de oudedagsvoorziening (NGA) intensieve gesprekken gevoerd over inhoud en proces om te komen tot harmonisering van de beide regelingen. Vanwege de grote verschillen, de grote financiële impact en de complexiteit hebben NGA en VSE gezamenlijke besloten om een extern actuarieel adviesbureau in de arm te nemen om ons te dienen met uitgewerkte overzichten en voorstellen. In het eerste helft van 2020 wordt een rapportage verwacht.

Reguliere zaken

Naast alle bovengenoemde bijzondere zaken heeft het bestuur zich met de volgende zaken regelmatig beziggehouden:

- toekenning/vaststelling uitkering wegens leeftijd;
- toekenning/vaststelling uitkering wegens arbeidsongeschiktheid;
- toekenning/vaststelling weduwe- en wezenuitkering;
- slapersregistratie en toekenning/vaststelling slapersuitkering;
- financiële situatie en ontwikkeling beleggingen.

Raad van Toezicht (RvT)

Met de RvT heeft het bestuur vergaderd over onderwerpen als:

- fusie met NGK;
- governance VSE/kwetsbaarheid;
- beleggingsbeleid en de toetsing hiervan;
- financiële situatie/processen;
- meerjaren beleidsplan;
- overige onderwerpen waarvoor instemming/advies van de Raad van Toezicht noodzakelijk en/of gewenst is.

Het waren leerzame avonden die het bestuur concrete handreikingen opleverden om het werk beter te doen. Tijdens deze gesprekken hebben wij de verbondenheid met elkaar duidelijk ervaren

2. Zorg bij arbeidsongeschiktheid predikanten

VSE verstrekt aan de kerken een uitkering, wanneer de aan hen verbonden predikant langer dan een jaar arbeidsongeschikt is. Het onderzoek naar arbeidsongeschiktheid vindt plaats door een door VSE te benoemen verzekeringsgeneeskundige en arbeidsdeskundige als de predikant arbeidsongeschikt is geworden voor 1 juli 2004. Dit onderzoek wordt voor arbeidsongeschiktheid in de periode 2004 - 2009 gedaan in opdracht van ASR en tot en met 31 december 2015 door Aegon. VSE neemt in alle gevallen vervolgens een beslissing over de (mate van) arbeidsongeschiktheid, volgend het advies van de genoemde deskundigen. Als er sprake is van arbeidsongeschiktheid na 1 juli 2009 vindt er in het eerste jaar een actieve begeleiding van de predikant plaats vanuit SKW gericht op re-integratie dan wel oplossing van bovenkomende problemen. Daardoor is de duur van de arbeidsongeschiktheid aanzienlijk afgenomen. Periodiek vinden ook herbeoordelingen plaats. Vanwege de ervaringen met de re-integratie van predikanten en de te betalen verzekeringspremie is besloten om vanaf 1 januari 2015 de dekking van de uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid in eigen beheer te nemen. Het ziekteverloop wordt via het Steunpunt Kerkenwerk nauwkeurig gevolgd. Op basis hiervan is er geen reden om tot herverzekering van het risico over te gaan. VSE heeft als beleid om de keuze arbeidsongeschiktheid niet te herverzekeren periodiek te toetsen.

Op 31 december 2019 waren 14 predikanten (eind 2018: 14) langer dan een jaar arbeidsongeschikt. Van deze predikanten komen er 9 rechtstreeks ten laste van VSE, twee predikanten zijn herverzekerd bij ASR en drie predikanten zijn herverzekerd bij Aegon.

3. Leden-kerken en predikanten

Het aantal leden van de vereniging was in 2019, evenals in 2018, 261.

Het aantal predikanten in actieve dienst bedroeg aan het eind van het verslagjaar 221 (2018: 232), waaronder 36 in deeltijd. Van de 221 predikanten zijn 218 gemeentepredikanten en 3 predikanten met een bijzonder ambt.

Het verloop laat zich als volgt weergeven:

Stand gemeentepredikanten per 1-1-2019	229
Nieuwe predikanten	6
Gemeente na losmaking	1
Emeritaat wegens leeftijd	-10
Gezondheidsemeritaat	-1
Predikant losgemaakt	-1
Predikant loondienst	-2
Predikant zusterkerk	-1
Gewezen predikant	-2
Overleden	-1
Stand per 31-12-2019	218

Stand predikanten met een bijzonder ambt:

Stand 1-1-2019	3
Geen mutaties	-
Stand 31-12-2019	3

(Het totaal aantal FTE's van beide groepen is 203,5)

Het verloop van losgemaakte, wel actieve, predikanten is:

Stand per 1-1-2019	3
Weer gemeentepredikant	-1
Losmaking	1
Emeritaat wegens leeftijd	-1
Stand per 31-12-2019	2

Predikanten die niet opbouwen (slapers):

Predikanten in loondienst (bij de TUK of elders) of verbonden aan een zusterkerk

Stand 1-1-2019	29
Predikant naar zusterkerk	1
Predikant in loondienst	2
Stand 31-12-2019	32

Gewezen predikanten (slapers):

Stand 1-1-2019	50
Gewezen predikanten	2
Overleden	-1
Uitkering wegens leeftijd	-1
Stand 31-12-2019	50

Ex-echtgenoten (slapers):

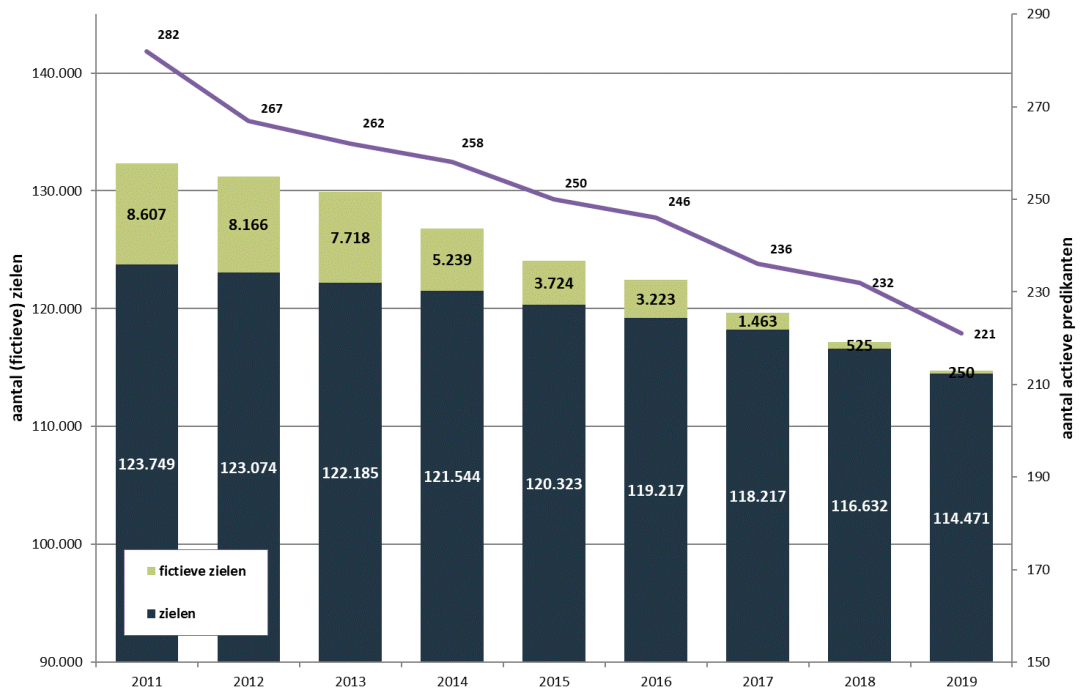
Stand 1-1-2019	12
Gescheiden	2
Stand 31-12-2019	14

De gemiddelde leeftijd van de predikanten in actieve dienst bedroeg eind 2019: 50,6 jaar (2018: 49,9 jaar).

In 2019 is er een bijzondere overeenkomsten van kracht voor één predikant; in 2018 betrof het 3 predikanten. Bijzondere overeenkomsten worden gesloten voor predikanten met bijzondere

werkzaamheden, zoals zending en evangelisatie. De bijdrage van deze kerken wordt bepaald op basis van een aantal fictieve zielen (250 zielen).

In bijgaande grafiek is het verloop van het aantal (fictieve) zielen en het aantal actieve predikanten over de afgelopen jaren weergegeven.

4. Financieel beleid

Uitkeringen

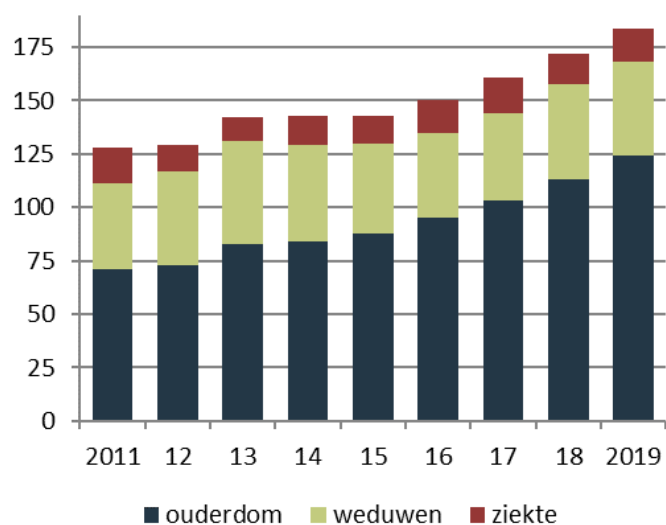
Het totaal van de uitkeringen bedroeg € 4.226 duizend (2018: € 3.867 duizend).

Indexering

De indexatie is conform het staande beleid om de helft van de inflatie op basis van de het CBS-consumenten-prijsindexcijfer (CPI) toe te kennen, als het dekkingspercentage van VSE gelijk of hoger is dan de 5-jaren prognose in het meerjarig beleidsplan.

Deze methodiek is voor 5 jaar vastgesteld waarbij het dekkingspercentage over de jaren 2015-2019 kan leiden tot indexering per 1 januari van de jaren 2017 tot en met 2021.

Aantal uitkeringen einde van het jaar

Uitgaande van dezelfde rekenwijze als de vorige jaarrekening, 4% rekenrente, daalde het dekkingspercentage eind 2018 naar 50,4%. Het streefdekkingspercentage voor 2018 was 49,2%. Dat betekent dat er sprake kan zijn van indexering per 1 januari 2020. Het CBS-consumenten-prijsindexcijfer over de periode april 2018-april 2019 was 2,02%. Derhalve heeft de algemene

vergadering van 19 juni 2019 besloten om indexatie van 1,01% per 1 januari 2020 op de ingegane uitkeringen toe te passen.

Omdat de inflatie over de periode april 2017-april 2018 0,6% was, was eerder afgesproken om per 1 januari 2019 een indexatie van 0,3% toe te kennen.

Regeling

Vanaf 2014 is de emeriteringsleeftijd gelijkgesteld aan de AOW-leeftijd.

Volgens het besluit van de Algemene Ledenvergadering van 4 februari 2015 is vanaf 2015 het uitkeringsreglement aangepast.

Per 1 januari 2015 wordt VSE-B20-solidair (traktementen Gkv schaal B20) toegepast. De franchise wordt bepaald op basis van 10/7 maal de zelfstandige AOW: € 14.770 in 2019.

In 2019 is een landelijke akkoord bereikt rond een nieuw pensioenstelsel. In de eerste jaren zal de AOW-leeftijd minder sterk stijgen dan eerst de bedoeling was. In de jaren 2020 en 2021 wordt de AOW-leeftijd bevroren op 66 jaar en 4 maanden. Tussen 2022 en 2024 zal de AOW-leeftijd geleidelijk oplopen naar 67 jaar. Vanaf 2025 stijgt de AOW-leeftijd mee met de levensverwachting in Nederland.

Quotum

Het quotum is vanaf 2015 gebaseerd op de toekomstige uitkeringen met een opslag om de tekorten uit het verleden in 25 jaar weg te werken.

Het quotum wordt normaal gesproken verhoogd met een percentage dat volgt uit de CPI over voorgaande periode.

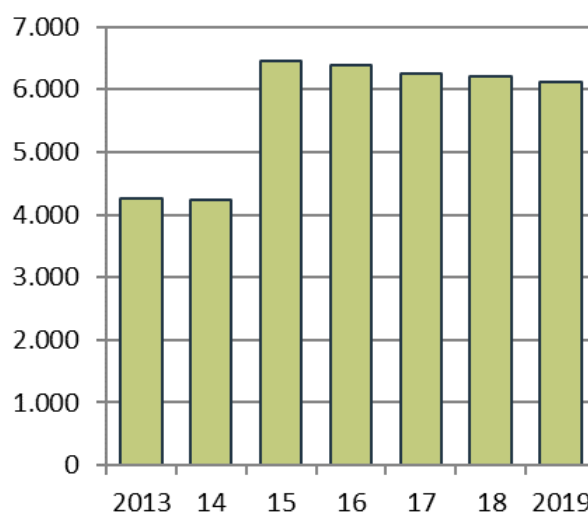
Voor het vaststellen van het quotum 2019 wordt gekeken naar de CPI over de periode april 2017-april 2018. In deze periode was de CPI 0,6 %.

In de algemene vergadering van 13 juni 2018 is daarom het quotum voor 2019 vastgesteld op € 53,30 (2018: € 53).

Het aantal 'zielen' van de gezamenlijke kerken daalt gestaag; van (afgerond) 117.000 in 2018 naar 114.500 in 2019. Hierdoor dalen ook de inkomsten ten opzichte van vorig jaar.

De afname van het aantal leden lijkt sterker te worden dan de verwachte trend.

Bijdragen kerken (x € 1.000)

5. Beleggingen

Het jaar 2019 was een uitzonderlijk goed beleggingsjaar. Het netto beleggingsresultaat was 14,68 %. Het belegd vermogen is in 2019 toegenomen met € 8.612.528, waarvan er gedurende het jaar 2019 € 2.100.000 cash aan het belegd vermogen is toegevoegd.

Financiële markten

In het jaar 2019 herstelden de financiële markten fors van het teleurstellende jaar 2018.

Aandelen en vastgoed maakten het koersverlies van het vierde kwartaal van 2018 meer dan goed. Ook obligaties stegen, ondanks hun lage aanvangsrendement, flink in waarde. De

Amerikaanse aandelen stegen het meest van alle ontwikkelde regio's. Aandelen uit opkomende landen presteerden uitstekend, vooral door de bijdrage van Chinese aandelen. Belangrijkste drijfveer voor de aanhoudende koersstijgingen was de lage rente, die flink daalde. De rente op Duitse staatsleningen daalde door de economische groeizorgen en de lage inflatie aanvankelijk tot onder de 0%. Obligatiekoersen van bestaande leningen - die tegengesteld bewegen aan de rente - stegen. De lagere rentes kwamen vooral voort uit de verminderde economische groeivoorzichten en het lage inflatieniveau. De Europese Centrale Bank en andere centrale banken lieten weten dat ze verdere verruimende maatregelen zouden nemen indien nodig. Als gevolg hiervan daalden de rentes en stegen de obligatiekoersen.

Het jaar eindigde met een sterk vierde kwartaal. Mogelijke de-escalatie van de handelsoorlog, het einde aan de onzekerheid rond brexit, de eerste tekenen van uitbodeming van de economische groei en beter dan verwachte winstgroecijfers vormden de basis voor de opperbeste stemming.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van VSE heeft als doelstelling een zo hoog mogelijk rendement te behalen met inachtneming van de eisen ten aanzien van duurzaam beleggen, het risicoprofiel en de beleggingsrestricties. De beleggingsfondsen waarin VSE belegt, zijn zowel indexvolgende (passieve) fondsen als actief beheerde fondsen.

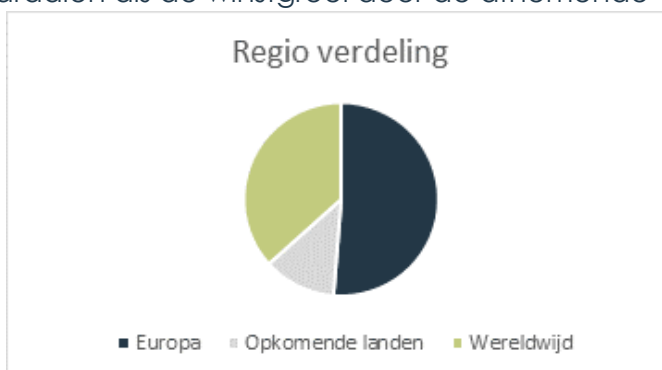
De beleggingen zijn uitbesteed aan een vermogensbeheerder. Hieronder treft u een beknopt verslag van de vermogensbeheerder (terugblik); wanneer er in de wij vorm gesproken wordt dan heeft dit betrekking op de vermogensbeheerder.

Begin februari kochten we extra bedrijfsobligaties. De basis was onze verwachting dat de rente nog lang laag zou kunnen blijven. Later in februari namen we winst op de aankoop van de aandelen van november 2018. De aankoop van november 2018 was vooral gebaseerd op het idee dat sprake was van een tijdelijke dip in de aandelenmarkten. Na het forse herstel in januari en februari kon winst worden genomen. Van de opbrengst werden EMU-staatsobligaties gekocht.

Door toenemende zorgen over de economische groei en de opgelaaide handelsoorlog verlaagden we in mei de aandelenpositie. We verkochten zowel aandelen uit ontwikkelde landen als aandelen uit opkomende landen. Met de transacties verschoof de nadruk binnen aandelen iets meer naar aandelen uit ontwikkelde landen, die in deze periode wat robuuster leken. De opbrengst ging naar geldmarktfondsen.

In augustus verlaagden we de aandelenpositie verder. We zagen de wereldwijde economie verder verzwakken. Ook hadden we vraagtekens bij de winstgroeverwachtingen voor 2019 en 2020. Het positieve sentiment zou snel kunnen draaien als de winstgroei door de afnemende economische groei onverhoopt lager uitpakt. De opbrengst van de aandelenverkoop werd tijdelijk gestald in geldmarktbeleggingen.

In november zetten we een groot deel van de geldmarktbeleggingen om naar staatsobligaties van opkomende landen. Het betreft obligaties luidende in 'harde valuta' (valuta's zoals de Amerikaanse dollar, yen en euro), waarbij alle valutarisico's werden afgedekt naar de euro.

In december ruilden we een deel van de aandelen uit ontwikkelde landen om naar aandelen uit opkomende landen. Daarmee namen we winst in de beste regio's van 2019, zonder het totale aandelenbelang te verminderen.

De verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën was per 31 december 2019 als volgt:

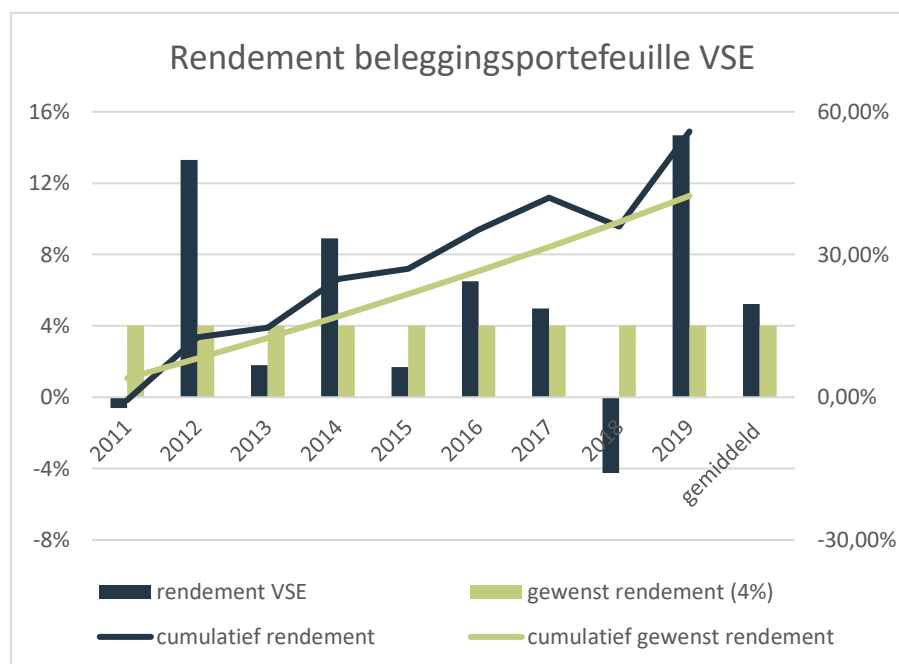
Vermogenscategorie	Vermogensverdeling per categorie		Minimum	Strategisch	Maximum
Liquiditeiten en Obligaties IG	27,285,941	52.1%	40.0%	52.5%	65.0%
Liquiditeiten	1,780,048	3.4%	0.0%	7.5%	15.0%
Staatsobligaties	11,316,845	21.6%	20.0%	25.0%	30.0%
Bedrijfsobligaties	14,189,048	27.1%	20.0%	25.0%	30.0%
Obligaties High Yield	1,270,577	2.4%	0.0%	7.5%	15.0%
Obligaties Opkomende landen	2,410,716	4.6%	0.0%	0.0%	15.0%
Aandelen	21,448,335	40.9%	35.0%	45.0%	55.0%
Ontwikkelde landen	17,530,162	33.4%	30.0%	40.0%	50.0%
Opkomende landen	3,918,174	7.5%	5.0%	7.5%	10.0%
Portefeuille	52,415,569	100.0%			

Bron: vermogensrapportage Van Lanschot

Beleggingsresultaat

Per saldo behaalden alle beleggingscategorieën, uitgezonderd cash, een positief rendement in 2019. Staatsobligaties behaalden een rendement van 6,32%, bedrijfsobligaties 6,19%, high yield obligaties 10,67% en obligaties uit opkomende landen 15,2%. Aandelen uit ontwikkelde landen behaalden dit jaar een rendement van 29,2% en aandelen uit opkomende landen 18,7%. Na kosten resulteerde dit in het netto rendement van 14,68%. Het rendement van de vergelijkingsmaatstaf (of benchmark) was in 2019 16,34%. Hiermee was het rendement van de portefeuille dus zo'n 1,5% lager dan dat van de benchmark.

Over de periode vanaf 2011 lopen de rendementen van de portefeuille van jaar tot jaar nogal uiteen. Dit is een beeld wat past bij het huidige beleggingsprofiel, door te beleggen nemen wij meer risico ten opzichte van het aanhouden van spaargeld, hierbij hebben we een kans op hoger rendement.

Duurzaam beleggingsbeleid

VSE kiest bewust voor duurzaam beheer van het vermogen en conformeert zich aan de tien principes van de UN Global Compact. Tevens dient de vermogensbeheerder de Principles for Responsible Investment te hebben ondertekend en aandacht te hebben voor de Sustainable Development Goals.

Bij de invulling van het duurzame beleggingsbeleid mag niet worden belegd in ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, adult entertainment en kinderarbeid.

De vermogensbeheerder heeft de Principles for Responsible Investment ondertekend in 2009. Ook bij alle beleggingsfondsen waarin VSE belegt, heeft de betreffende fondsbeheerder de Principles ondertekend.

De vermogensbeheerder conformeert zich tevens aan de tien principes van de UN Global Compact. De vermogensbeheerder neemt ESG-aspecten nadrukkelijk mee in het beleggingsbeleid, zowel bij het beheer van portefeuilles en beleggingsfondsen, als bij de selectie van externe fondsbeheerders en externe beleggingsfondsen.

Het ESG-beleid van de vermogensbeheerder is gebaseerd op drie pijlers: uitsluiting van bepaalde activiteiten en gedragingen; actief aandeelhouderschap om bedrijven en fondsbeheerders aan te spreken op hun sociale, milieu- en maatschappelijke prestaties; het invullen van portefeuilles met bedrijven die voorop lopen in duurzaamheid..

Vermogensbeheerder

Gedurende het kalenderjaar hebben er verschillende ontmoetingen met de vermogensbeheerder plaatsgevonden. Tijdens deze ontmoetingen wordt er door de beheerder een toelichting gegeven bij het gevoerde beleggingsbeleid. Daarnaast hebben we de afgelopen periode de kosten voor het vermogensbeheer ter discussie gesteld. Dit heeft erin geresulteerd dat de beheervergoeding vanaf 1 januari 2020 wordt teruggebracht van 0,23% naar 0,20%. De totale kosten (directe en indirecte kosten) van het vermogensbeheer waren in 2019 0,64%. In 2018 waren deze totale kosten nog 0,84%.

6. Jaarrekening 2019

De jaarrekening 2019 met de hierbij door WITH Accountants B.V. afgegeven controleverklaring is in dit rapport opgenomen. Tevens is ter informatie de begroting 2020 toegevoegd.

Vanaf 2019 zijn de toekomstige uitkeringen o.a. berekend op basis van een rekenrente van 4%, op de traktementen volgens de SKW-regeling, de ervaringssterfte van de specifieke doelgroep hoger opgeleiden en de verhoging van de AOW-leeftijd conform de huidige wetgeving. Uitgaande van deze rekenwijze steeg de voorziening voor toekomstige uitkeringen met € 3,2 miljoen naar € 98,5 miljoen.

De reservering voor toekomstige uitkeringen steeg in 2019 van € 44,8 miljoen naar € 53,1 miljoen. Bij de aangepaste gehanteerde grondslag is het dekkingspercentage gestegen van 47,1 % naar 53,9 %.

Het dekkingspercentage is hierbij gedefinieerd als de verhouding tussen enerzijds de waarde van de reservering voor toekomstige uitkeringen en anderzijds de waarde van de toekomstige uitkeringen.

VSE heeft in 2014 een beleid geformuleerd dat gericht is op het binnen 25 jaar realiseren van een dekkingspercentage van 100%. Voor de eerste vijf jaren was het volgende schema opgesteld:

2015	38,3%,
2016	42,1%,
2017	45,7%,
2018	49,2%,
2019	52,4%.

In 2019 is het beleid nader bijgesteld; het is nu gericht op het binnen 15 jaar realiseren van een dekkingspercentage van 100%. Hierbij is voor de komende vijf jaar het volgende schema opgesteld:

2020	54%
2021	57%
2022	59%
2023	62%
2024	64%.

7. Governance

Ook in 2019 heeft het bestuur verantwoording afgelegd van zijn beleid en de dagelijkse operatie. Dit geschiedde in de vorm van de afgesproken rapportages en in de reguliere vergaderingen. Aan door de Raad van Toezicht gegeven adviespunten is door het bestuur opvolging gegeven.

8. Beleid 2020 en verder

Het jaar 2020 zal met name in het teken staan van de fusiegesprekken met de NGK. Het is niet te voorzien in welke tempo wij overeenstemming over de oudedagsvoorziening kunnen bereiken. In het eerste halfjaar verwachten wij van een extern actuariael adviesbureau (financiële) inzichten in de verschillen tussen de regelingen van beide kerkverbanden en tevens voorstellen voor de harmonisatie ervan te ontvangen. Op basis daarvan worden de harmonisatie-gesprekken verder gevoerd. Uiteraard houden wij de ontwikkelingen in ons kerkverband nauwlettend bij. In het hoofdstuk Beleggingen heeft u gelezen welke plannen wij hebben voor het beleggingsbeleid.

In de eerste maanden van 2020 werd meer duidelijk welke impact de coronacrisis voor VSE heeft. De reservering voor toekomstige uitkeringen zal mogelijk dalen (of minder stijgen dan vooraf voorzien) door verwachte slechte beleggingsresultaten. De liquiditeit is ruim voldoende om de uitkeringen ongewijzigd plaats te laten vinden. Zie ook de 'Overige toelichting' op pagina 29.

9. Slot

Het bestuur kijkt dankbaar terug op 2019. Een intensief jaar, waarin wij mijlpalen mochten bereiken met een nieuw vijfjarenbeleid, de afronding van de overgang naar een nieuw administratiesysteem en het wegwerken van de achterstanden. Er is veel werk verricht. De goede samenwerking binnen het bestuur en tussen het bestuur en het bureau en de Raad van Toezicht hebben hieraan een duidelijke en positieve bijdrage geleverd. Ook de goede contacten met de kerken hebben een stimulerende impuls gegeven.

Aan alle verplichtingen is voldaan en het vermogen is toegenomen met € 8.338 (x € 1.000). Een belangrijke oorzaak van deze grote toename van het vermogen is het hoge rendement op de beleggingen in 2019.

Met zijn werk wil het bestuur de leden blijven dienen met het vervullen van de zorgplicht voor hun (inactieve) predikanten. Wij danken God voor al het werk dat wij in 2019 mochten verrichten en bidden Hem om Zijn onmisbare zegen voor het komende jaar.

In verbondenheid aan Christus.

Vereniging VSE

G. Noorman, voorzitter bestuur

J.C. Staring, secretaris bestuur

Mei 2020

Jaarrekening 2019

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de hierna opgenomen toelichting. De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings-/ of vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Statutaire doelstelling

De vereniging heeft ten doel onder bij uitkeringsreglement te bepalen voorwaarden aan of namens haar leden uitkeringen te verstrekken ten behoeve van de inkomensvoorziening van personen, die als predikant verbonden zijn of verbonden zijn geweest aan kerken die lid zijn van de vereniging, alsmede uitkeringen ten behoeve van de weduwen, ex-echtgenoten en/of wezen van deze personen, alsmede alles te doen wat met dit doel in direct verband staat, voor zover de middelen van de vereniging dit toelaten.

Continuïteitsveronderstelling

Er is thans sprake van een dekkingspercentage van VSE gelijk aan 53,9 %. Het dekkingspercentage is hierbij gedefinieerd als de verhouding tussen enerzijds de waarde van de reservering voor toekomstige uitkeringen en anderzijds de waarde van de toekomstige uitkeringen.

VSE is een vereveningsorgaan waarbij uitkeringen aan kerken niet kunnen worden gegarandeerd. Op alle uitkeringen, zoals bedoeld in het uitkeringsreglement, bestaat geen recht tegenover de VSE.

Derhalve is – in overeenstemming met de grondslagen voor de waardering van activa en passiva van VSE – geen voorziening opgenomen in de balans. De kosten uit hoofde van deze toekomstige uitkeringen worden in het jaar van uitkering ten laste van de resultatenrekening gebracht.

Ondanks het lage dekkingspercentage is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur van de vereniging overeenkomstig algemeen aanvaarde grondslagen voor de financiële verslaggeving bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De beleggingen in vastrentende fondsen en aandelen worden gewaardeerd op de beurswaarde.

De indeling van de beleggingen volgt zoveel mogelijk de rapportages van de belegger.

Eventuele voor- en nadelen bij verkoop, uitloting en aflossingen van vastrentende fondsen en aandelen, evenals de uitkomst van de herwaardering van vastrentende fondsen en aandelen, komen ten gunste c.q. ten laste van het resultaat.

De overige financiële vaste activa worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een individueel bepaalde voorziening wegens vermoedelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vereniging en zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Reserve voor toekomstige uitkeringen

De reserve voor toekomstige uitkeringen conform de statutaire doelstelling kan worden beschouwd als bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voor de mogelijk in de toekomst te betalen uitkeringen aan predikanten die per balansdatum ziek of arbeidsongeschikt zijn en waarvan de (toekomstige) uitkeringen niet (her)verzekerd zijn, wordt geen voorziening opgenomen, aangezien een kans bestaat dat de predikant volledig of deels herstelt. Voor zover de vereniging een bedrag ontvangt van een (her)verzekeraar voor de afkoop van een verplichting inzake een ingegane arbeidsongeschiktheidsverzekering, wordt deze vanwege hetzelfde argument niet gereserveerd/voorzien in de balans, maar direct ten gunste van het resultaat gebracht.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden opgenomen tegen de reële waarde, zijnde de nominale waarde hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten van diensten in het boekjaar enerzijds en de (aan die baten gerelateerde) lasten anderzijds.

Baten worden slechts verantwoord voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Rentebaten en -lasten

Dit betreft de op de verslagperiode betrekking hebbende van derden ontvangen (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) intrest.

Balans per 31 december 2019

(na voorstel resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)

31-12-2019

31-12-2018

Activa

Vaste activa

Financiële vaste activa

Beleggingen

Aandelen	21.449	20.093
Vastrentend opkomende landen	3.681	2.245
Vastrentende fondsen	25.506	20.461
Vermogensbeheerrekening	1.780	1.004
	52.416	43.803

Leningen aan kerken

25

50

Vlottende activa

Vorderingen

Kerken/leden	6	2
Dividendbelasting	36	-
Lopende rente/overige vorderingen	-	1
	42	3

Liquide middelen

709

995

53.192

44.851

(bedragen x € 1.000)

31-12-2019**31-12-2018****Passiva****Eigen Vermogen**Reserve voor toekomstige
uitkeringen**53.122****44.784****Kortlopende schulden**

Uitkeringen

0

0

Overige schulden

70

67

70**67**

53.192

44.851

Staat van baten en lasten over 2019

(bedragen x € 1.000)	begroting 2019	2019	2018
Baten			
Bijdragen van kerken (a)	6.191	6.115	6.204
Resultaten op beleggingen (via vermogensbeheerder)			
Resultaten aandelen		4.886	-/- 1.750
Resultaten vastrentend opkomend.landen		339	-/- 106
Resultaten vastrentende fondsen		1.333	-/- 64
Resultaat vermogensbeheerrekening		-/- 12	-/- 13
Totaal resultaat beleggingen	1.860	6.546	-/- 1.933
Rente leningen kerken	2	1	3
Opbrengsten beleggingen (b)	1.862	6.547	-/- 1.930
Totaal opbrengsten (a+b)	8.053	12.662	4.274
Rente banken	-	-	-
Uitkeringen herverzekeraar	130	152	150
	8.183	12.814	4.424
Lasten			
Uitkeringen aan kerken	4.535	4.226	3.867
Premie herverzekeraar	-	-	-
Algemene kosten	180	250	275
	4.715	4.476	4.142
Beschikbaar voor toevoeging aan de reservering voor toekomstige uitkeringen	3.468	8.338	282

Toelichting op de balans per 31 december 2019

(bedragen x € 1.000)

31-12-2019

31-12-2018

Vaste activa

Financiële vaste activa

Beleggingen

Aandelen

Beurswaarde per 1 januari	20.093	19.458
Saldo van aan- en verkopen *)	-/- 3.382	2.496
	16.711	21.954
Koersresultaat	4.738	-/- 1.861
Beurswaarde per 31 december	21.449	20.093

Vastrentend opkomende landen / high yield

Beurswaarde per 1 januari	2.245	3.721
Saldo van aan- en verkopen *)	1.118	-/- 1.375
	3.363	2.346
Koersresultaat	318	-/- 101
Beurswaarde per 31 december	3.681	2.245

Vastrentende fondsen

Beurswaarde per 1 januari	20.461	18.702
Saldo van aan- en verkopen *)	3.862	1.950
	24.323	20.652
Koersresultaat	1.183	-/- 191
Beurswaarde per 31 december	25.506	20.461

Vermogensbeheerrekening

Waarde per 1 januari	1.004	2.108
Saldo mutaties	783	-/- 1.093
	1.787	1.015
Koersresultaat	-/- 7	-/- 11
Waarde per 31 december	1.780	1.004

Dit bedrag is het saldo op een vermogensbeheerrekening bij Van Lanschot Private Office.

Totaal bij vermogensbeheerder

52.416

43.803

Percentage verdeling beleggingen

aandelen	41%	46%
vastrentend opkomende landen / high yield	7%	5%
vastrentende fondsen	49%	47%
vermogensbeheerrekening	3%	2%
	100%	100%

*) Het saldo van aan- en verkopen betreft herbeleggingen en bedragen van de vermogensbeheerrekening.

	31-12-2019	31-12-2018
Leningen aan kerken		
Saldo per 1 januari	50	64
Aflossingen	-/- 25	-/- 14
Saldo per 31 december	25	50

De leningen aan de kerken worden gewaardeerd op basis van nominale waarde. Ze zijn verstrekt onder hypothecair verband. Het rentepercentage van de leningen wordt telkens voor vijf jaar vastgesteld en afgeleid van de geldende markttrente. De aflossing op de leningen vindt per halfjaar achteraf plaats. Er resteren nog leningen aan twee kerken.

Flottende activa

	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen		
Ledenbijdragen	-	2
Overige vorderingen	6	1
	6	3

De vordering per 31-12-2019 betreft een ten onrechte verstrekte uitkering.

Dividendbelasting	36	-
--------------------------	-----------	---

Dit betreft terug te ontvangen dividendbelasting voor rechtspersonen met vrijstelling van vennootschapsbelasting.

Lopende rente/overige vorderingen

Bankrente	0	0
Overige vorderingen	0	0
	-	-

Eventuele vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Liquide middelen

Spaarrekeningen	391	691
Betaalrekeningen	318	304
	709	995

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

(bedragen x € 1.000)

31-12-2019**31-12-2018****Eigen Vermogen****Reserve voor toekomstige uitkeringen**

Saldo per 1 januari	44.784	44.502
Resultaat boekjaar	8.338	282
Saldo per 31 december	53.122	44.784

Kortlopende schulden**Uitkeringen**

-

-

Overige schulden

Administratiekosten	16	15
Actuaris	7	7
Accountant	9	9
Diversen (o.a. beheervergoeding beleggingen)	38	36
	70	67

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

Er zijn geen 'niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten'.

Toelichting op de Staat van baten en lasten 2019

(bedragen x € 1.000)

	2019	2018
Baten		
Bijdragen van kerken		
Bijgedragen tegen het vastgestelde quotum: door leden-kerken met een totaal zielental van 114.471 x € 53,30 (resp. 116.632 x € 53,-)	6.102	6.181
door kerken, waarmee een overeenkomst bestaat ten behoeve van predikanten, waaraan per predikant een fictief zielen- aantal wordt berekend	13	23
	6.115	6.204

De daling van de bijdragen van kerken wordt vooral veroorzaakt door de daling van het aantal zielen. Voor de bijdrage van 2018 was het aantal zielen 116.632. Voor 2019 was het aantal zielen begroot op 115.200; het werkelijk aantal was 114.471, een daling van 1,85 %. Het aantal bijzondere overeenkomsten is sterk gedaald door emeritering van predikanten.

Opbrengsten uit beleggingen

	2019	2018
Waarde aandelen/grondstoffen per 1 jan.	20.093	19.458
<i>Resultaten op aandelen/grondstoffen</i>		
Dividend	202	175
Beheer-/beleggingskosten	-/- 54	-/- 63
Waardeveranderingen	4.738	-/- 1.862
	4.886	-/- 1.750
Rendement aandelen (in %)	24,3%	-/- 9,0%
Waarde vastrentend opkom.landen/high yield 1 jan.	2.245	3.721
<i>Resultaten op vastrentende fondsen</i>		
Rente/dividend	31	-
Beheer-/beleggingskosten	-/- 10	-/- 5
Waardeveranderingen	318	-/- 101
	339	-/- 106
Rendement vastrentend opkom.landen/high y.(in %)	15,1%	-/- 2,9%

	2019	2018
Waarde vastrentende fondsen per 1 jan.	20.461	18.702
<i>Resultaten op vastrentende fondsen</i>		
Rente/dividend	218	191
Beheer-/beleggingskosten	-/- 68	-/- 64
Waardeveranderingen	1.183	-/- 191
	1.333	-/- 64
Rendement vastrentende fondsen (in %)	6,5%	-/-0,3%
Waarde vermogensbeheerrekening per 1 jan.	1.004	2.108
<i>Resultaten op vermogensbeheerrekening</i>		
Rente	0	0
Beheer-/beleggingskosten	-/- 5	-/- 2
Waardeveranderingen	-/- 7	-/- 11
	-/- 12	-/- 13
Rendement vermogensbeheerrekening (in %)	-/-1,2%	-/- 0,6%
Rente leningen kerken		
Waarde leningen per 1 jan.	50	64
Rente	1	3
Rendement leningen (in %)	1,5%	4,3%

Het rentepercentage van de leningen wordt telkens voor vijf jaar vastgesteld en dan aangepast aan de geldende marktrente.

Samenvatting rendement beleggingen

Waarde aandelen/grondstoffen per 1 jan.	20.093	19.458
Waarde vastrentend opkom.l./high yield per 1 jan.	2.245	3.721
Waarde vastrentende fondsen per 1 jan.	20.461	18.702
Waarde vermogensbeheerrekening per 1 jan.	1.004	2.108
Waarde leningen per 1 jan.	50	64
	43.854	44.053
Resultaten op aandelen	4.886	-/- 1.750
Resultaten op vastrentend opkom.landen/high yield	339	-/- 106
Resultaten op vastrentende fondsen	1.333	-/- 64
Resultaten op vermogensbeheerrekening bij belegger	-/- 12	-/- 13
Resultaten op rente leningen	1	3
	6.547	-/- 1.930
Percentage totaal rendement beleggingen	14,9%	-/- 4,4%

Volgens de opgave van de belegger is het rendement **14,7 %** (2018: -/- 4,25 %).

Het kleine verschil in het percentage rendement beleggingen wordt veroorzaakt door de specifieke gehanteerde rekenwijze hierboven en doordat VSE een deel van de ingehouden dividendbelasting heeft teruggevraagd.

	2019	2018
Rente banken	-	-

Eind december 2019 was de rentevergoeding van de bank 0,01 %, eind december 2018 was dit 0,1 %.

	2019	2018
Uitkeringen herverzekeraar	152	150

Dit betreft uitkeringen van de herverzekeraar in verband met arbeidsongeschiktheid van predikanten.

	2019	2018
--	------	------

Lasten

Uitkeringen aan kerken

Uitkeringen wegens leeftijd	2.889	2.569
Weduwe-uitkeringen	858	857
Uitkeringen wegens ziekte	460	422
Wezen-uitkeringen	19	19
Wachtgelduitkering	0	0
	4.226	3.867

Algemene kosten

Personeelskosten ondersteuning	38	37
Personeelskosten administratie/adviseur uitkeringen	187	146
Software-/administratie- en kantoorkosten	33	29
Actuaris	7	41
Actuaris (retourboeking deel kosten eerder jaar)	-/- 33	-
Advocaat	-	5
Accountant	9	10
Vergaderkosten	4	4
Verzekering	1	1
Overige kosten	4	2
	250	275

Kosten ondersteuning en administratie: dit betreft vooral de kosten voor een gestructureerde vastlegging van alle predikanten en emeriti en de verwachte uitkeringen aan de kerken.

Overige toelichting

In de eerste maanden van 2020 werd meer duidelijk welke impact de coronacrisis voor VSE heeft:

- de activiteiten blijven op korte en middellange termijn ongewijzigd doorgaan. Wel is de ALV uitgesteld van juni naar dit najaar;
- voor de baten is geen impact voorzien voor 2020, de quota zijn vastgesteld en wij zien tot op heden geen afname van inkomsten en voorzien die ook niet voor de korte termijn. Wel zullen de beleggingsresultaten 2020 vermoedelijk slecht zijn, dit zou impact op het lange termijn beleid van de VSE kunnen hebben, welke impact is echter nog niet in te schatten op dit moment;
- de uitkeringen zullen ongewijzigd plaats vinden, verder worden geen extra lasten voorzien voor 2020;
- de reservering voor toekomstige uitkeringen zal mogelijk dalen (of minder stijgen dan vooraf voorzien) door verwachte slechte beleggingsresultaten. Eind april 2020 was het beleggingsresultaat, volgens opgave van de belegger, -/- 6,1 %;
- tenslotte wordt voor de liquiditeit geen impact voorzien. De liquiditeit is ruim voldoende en er is geen aanleiding om te veronderstellen dat dit in de komende 12 maanden anders zal worden.

Ondertekening bestuur VSE

dhr. drs. G. Noorman, voorzitter

dhr. J.C. Staring MSc AAG RBA, secretaris

dhr. mr. A.J. Tompkins B.ec., penningmeester

dhr. B.M. Neelis MSc,

mw. drs. W.J. Dee CFA,

drs. H.J. van Dijk

Zwolle, 7 mei 2020

Overige informatie

Reserve voor toekomstige uitkeringen

bij rekenrente 4%, op basis van ervaringssterfte van specifieke doelgroep hoger opgeleiden (HBO / universiteit), per 31-12-2019

(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Toekomstige uitkeringen wegens ziekte	1.674	2.254
Toekomstige uitkeringen overige	97.377	93.641
	99.051	95.895
Herverzekerde uitkeringen wegens ziekte	-/- 575	-/- 792
Saldo	98.476	95.103
Reservering voor toekomstige uitkeringen	53.122	44.784
Dekkingspercentage	53,9%	47,1%

Extra toelichting 'reserve voor toekomstige uitkeringen'

Vanaf 2015 is nader inzicht gegeven in de reguliere sterftetabellen en de tabellen gericht op de specifieke doelgroep van hoger opgeleiden (HBO/ universiteit). Daarnaast is ook een berekening gemaakt uitgaande van 3,5% rekenrente. Deze is als extra toelichting bijgevoegd.

Reserve voor toekomstige uitkeringen

bij rekenrente 3,5%, op basis van ervaringssterfte van specifieke doelgroep hoger opgeleiden (HBO / universiteit), per 31-12-2019

(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Toekomstige uitkeringen wegens ziekte	1.704	2.295
Toekomstige uitkeringen overige	104.712	100.837
	106.416	103.132
Herverzekerde uitkeringen wegens ziekte	-/- 582	-/- 803
Saldo	105.834	102.329
Reservering voor toekomstige uitkeringen	53.122	44.784
Dekkingspercentage	50,2%	43,8%

Vanaf 2019 wordt de ervaringssterfte van de specifieke doelgroep hoger opgeleiden (HBO / universiteit) als uitgangspunt genomen voor de reserve voor toekomstige uitkeringen. Als rekenrente wordt 4% gehanteerd.

De toekomstige uitkeringen kunnen als volgt worden gesplitst (bij ervaringssterfte en rekenrente 4% per 31-12-2019):

(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Actieve predikanten	39.001	39.911
Uitkeringen wegens ziekte	1.674	2.254
Uitkeringen wegens leeftijd	40.582	37.099
Weduwen	8.201	8.119
Slapers	9.190	8.186
AOW-hiaat	403	326
Totaal	99.051	95.895

De toekomstige uitkeringen zijn berekend op basis van de volgende uitgangspunten:

- overlevingstafel ervaringssterfte per berekeningsdatum 31 december 2019, sterftetekansen voor mannen en vrouwen volgens de AG Prognosetafel 2018, startkolom 2020, zonder leeftijdscorrecties;
- leeftijden en duren zijn in maanden nauwkeurig vastgesteld; het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is gesteld op drie jaar;
- de rekenrente is gesteld op 4% per jaar;
- de berekeningen zijn netto uitgevoerd, zonder enige kosten en/of winstopslag;
- de toekomstige uitkeringen zijn vastgesteld als de actuariële contante waarde van de per de berekeningsdatum over de verstreken predikantsjaren verdiende c.q. al ingegane aanspraken op uitkeringen.

Als extra informatie is een berekening toegevoegd op basis van een rekenrente van 3,5%. Hierbij is uitgegaan van HBO-Universiteit 2015.

Ervaringssterfte is het verschil in (verwachte) sterfte tussen de gehele bevolking en de predikanten (en echtgenoten) van VSE. Omdat predikanten hoogopgeleid zijn leven zij naar verwachting langer dan de gemiddelde Nederlandse man.

De stijging van de toekomstige uitkeringen van circa 3,3% (€ 99.051 t.o.v. € 95.895) wordt onder andere veroorzaakt door wijzigingen in de samenstelling van het deelnemersbestand.

Begroting 2020

Vastgesteld Algemene vergadering VSE juni 2019

(bedragen x € 1.000)	begroting 2020	werkelijk 2019
Baten		
Bijdragen van kerken	6.568	6.115
Opbrengsten uit beleggingen	1.830	6.546
Rente kerken	1	1
Rente banken	-	-
Uitkeringen herverzekeraar	140	152
	8.539	12.814
Lasten		
Uitkeringen aan kerken	4.270	4.226
Personeelskosten ondersteuning en administratie	130	225
Overige algemene kosten	78	25
	4.478	4.476
Saldo beschikbaar voor toevoeging aan de reservering voor toekomstige uitkeringen	4.061	8.338

Toelichting

Bijdragen van kerken

Quotum:

- volgens besluit van de ledenvergadering van juni 2019 is het quotum vastgesteld op Eur. 58 per ziel.

Zielenaantal van de kerken:

- voor 2020 wordt het aantal zielen geschat op 113.000.
- voor 2019 is het aantal zielen 114.471 (begroot was 115.200)

De begrote ontvangst quotum zielen in 2020: € 6.554 duizend.

Fictieve aantal zielen vanwege bijzondere overeenkomsten met kerken:

- voor 2020 wordt uitgegaan van 250 zielen; in 2019 was uitgegaan van 950 fictieve zielen,
- begrote ontvangst fictieve zielen € 14 duizend.

Totaal begrote bijdragen van kerken in 2020: € 6.568 duizend.

Opbrengsten uit beleggingen

Op basis van de langetermijnprognose is in de begroting van 2020 een beleggingsresultaat begroot van 4%.

Rente kerken

Door reguliere aflossingen zullen de rente-ontvangsten verder dalen.

Uitkeringen herverzekeraar

Op basis van de bekende gegevens van 2018 zijn de (tijdelijke) uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid voor 2020 begroot.

Voor 2020 wordt een bedrag van € 140 duizend begroot.

Uitkeringen aan kerken

De uitkeringen aan kerken zijn inclusief de uitkeringen wegens (tijdelijke) arbeidsongeschiktheid. Op basis van de rapportage van Triple A uit 2019 is de begroting voor 2020 € 4.270 duizend.

Personeelskosten ondersteuning en administratie

Na afronding van de automatisering en de besluitvorming over het beleid in de volgende 5 jaren is de verwachting dat de personeelskosten kunnen dalen.

Voor het totaal van de kosten is uitgegaan van het rapport van Triple A van 2019.

Vereniging VSE
Postbus 499
8000 AL ZWOLLE

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging VSE

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag op pagina 17 tot en met 30 opgenomen jaarrekening 2019 van Vereniging VSE, statutair gevestigd te Utrecht, feitelijk gevestigd te Zwolle, gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Vereniging VSE in alle van materieel belang zijnde opzichten opgesteld in overeenstemming met de door de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet op pagina's 18 en 19 van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019 met een balanstotaal van € 53.192.000;
2. de staat van baten en lasten over 2019 met een saldo van € 8.338.000 (overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de door de vereniging gekozen en gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Vereniging VSE, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel vestigen wij de aandacht op pagina's 18 en 19 van de jaarrekening, waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De basis voor financiële verslaggeving betreft de door de vereniging gekozen grondslagen. Dit doet geen afbreuk aan ons oordeel. De jaarrekening 2019 van Vereniging VSE en onze controleverklaring daarbij zijn uitsluitend bedoeld voor het bestuur, de Raad van Toezicht en de leden van de Vereniging VSE en dienen niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- onderdeel 'rapport' en 'kengetallen';
- verslag van het bestuur;
- overige informatie;
- advies Raad van Toezicht.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de door de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet op pagina's 18 en 19 van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. de Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Amersfoort, 26 mei 2020.

WITH accountants B.V.
Drs. J. Snoei RA

Bijlage.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Vereniging VSE

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Advies Raad van Toezicht

Advies

Hierbij treft u de jaarstukken 2019 aan van de Vereniging Samenwerking Emeritering. Deze jaarstukken geven weer hoe het Bestuur over 2019 beleid heeft gevoerd. Ook is de financiële weerslag van dit gevoerde beleid opgenomen.

De Raad van toezicht stemt in met de inhoud van het jaarverslag en met de daarin opgenomen financiële verantwoording zoals gecontroleerd door de accountant. Wij adviseren u als Leden om dit jaarverslag inclusief de financiële verantwoording goed te keuren en vast te stellen.

Verantwoording

Ook in 2019 hebben wij toezicht gehouden op het door het Bestuur gevoerde beleid. Wij zijn het Bestuur erkentelijk voor de wijze waarop ze ons daartoe in staat hebben gesteld. 2019 is een jaar met uitzonderlijke beleggingsrendementen. Het is mooi om te zien hoe de dekkingsgraad mede hierdoor groeit. Tegelijk, de effecten van de Corona-pandemie zijn zodanig dat in 2020 het beeld ineens weer anders is. Dit maakt in elk geval dat we allemaal onderkennen hoe kwetsbaar we ook zijn. Als mens, maar ook als organisatie die ten doel heeft van geld meer geld te maken om te voorzien in de uitkeringen aan onze predikanten en hun naasten. We weten ons ook hierin in de handen van onze goede God die beloofd heeft voor ons te zorgen.

Ons overleg en onze contacten met het Bestuur waren goed en constructief.

Wij hebben uitvoerig stilgestaan bij de plannen voor het nieuwe vijfjaarsbeleid en bij de wijze waarop dit binnen de kerken zou worden ontvangen. De regioavonden die wij alle hebben bijgewoond, hebben wij als belangrijke steun in de rug ervaren. Vanzelfsprekend klonken daar ook kritische stemmen. Goed om dat geluid mee te nemen en – waar nodig en mogelijk – in het nieuwe beleid te verwerken. De positieve geluiden en de vele suggesties om uitvoering te geven aan de plannen, geven steun aan het Bestuur bij de uitvoering van het beleid.

Naast dit belangrijke thema ging onze aandacht uit naar het beleggingsbeleid, de beleggingsresultaten en naar de verschillende reglementen binnen de VSE.

Ons beeld is dat het Bestuur haar opdracht om op een goede wijze invulling te geven aan de haar opgedragen taken, goed heeft vervuld.

In het boekjaar hebben wij afscheid genomen van Bettie Hoogsteen en Elvin van den Hoek. Beiden hebben de afgelopen jaren met hart en ziel inhoud gegeven aan hun lidmaatschap van de Raad van toezicht. Wij zijn hen dankbaar voor al hun inzet. We zijn ook verheugd dat we u in de komende ledenvergadering twee nieuwe kandidaten mogen voorstellen. Jan Siepelinga en Frank Troost hebben sinds afgelopen najaar al meegelopen als aspirant lid van de Raad van toezicht.

Tenslotte

In het afgelopen jaar is wederom veel werk verzet door het Bestuur. Wij zijn het Bestuur zeer erkentelijk voor de zorgvuldige en deskundige uitvoering van haar taken. Als VSE mogen we constateren dat alle kerken hun bijdragen voor dit jaar hebben geleverd. Bovendien hebben we brede instemming geproefd ten aanzien van het voorstelde beleid om de ingroei naar een betere dekkingsgraad te versnellen. Als Raad van toezicht zijn we u als leden dankbaar voor dat commitment.

Bovenal dank aan onze God die ons ook het afgelopen jaar in alles zeer nabij was.

dhr. drs. M.J.G.M. Holsappel RA

dhr. dr. G. Suurmond

dhr. drs. A. Kramer